

Bacheloroppgave Stavanger høst 2022

BBDBAC/BBLBAC

Lekeslåsing i barnehagen

Universitetet
i Stavanger

"Hvilken kunnskap har barnehagelærere om lekeslåsing og hvordan tilrettelegges det for denne type lek blant førskolebarn? Spiller barnehagelærerens holdninger en rolle med tanke på å legge til rette for lekeslåsing?"

Forfattere:

Marius Waldeland & Vetle Jørgensen Hopsdal

Kandidatnummer 5044 og 5010

Sammendrag

Formålet med oppgaven var å finne ut hvilken kunnskap barnehagelærere har om lekeslåssing og hvordan det arbeides med å tilrettelegge for lekeslåssing i barnehagen. Vi hadde inntrykk av at lekeslåssing var uønsket i barnehagen og ville undersøke dette nærmere. Vi tenkte at eventuelle funn også kunne hjelpe oss når vi senere skal arbeide i barnehage som barnehagelærere. For å undersøke tema valgte vi å ta i bruk en kvalitativ forskningsmetode og gjennomførte semistrukturerte intervju på utvalgte informanter. Vi har funnet og presentert relevant teori og begreper, og deretter knyttet disse opp til og drøftet rundt innsamlet data for å finne svar på og belyse vår problemstilling: *"Hvilken kunnskap har barnehagelærere om lekeslåssing og hvordan tilrettelegges det for denne type lek blant førskolebarn? Spiller barnehagelærerens holdninger en rolle med tanke på å legge til rette for lekeslåssing?"* Vi fant ut at barnehagelæreres kunnskap og holdninger rundt lekeslåssing varierer og holdningene til lekeslåssing spiller en rolle når det tilrettelegges for lekeslåssing. Gutter lekeslås mer enn jenter, og man kan derfor anta at menn, med erfaring med lekeslåssing, i barnehagen har en mer positiv holdning til lekeslåssing enn kvinner. Funn viser også at holdninger kan endres ved hjelp av mer kunnskap rundt lekeslåssing.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	4
2. Teori	5
2.1 Begrepsavklaring	5
2.2 Fordelen ved boltrelek og lekeslåssing i et utviklingsperspektiv	7
2.3 Kjønnforskjeller i boltrelek og lekeslåssing	8
2.4 Personalets holdninger til lekeslåssing	9
2.5 Tilrettelegging for lekeslåssing	11
3. Metode	13
3.1 Intervju som metode	13
3.1.1 Valg av informanter.....	13
3.1.2 Forskningsetikk	14
3.1.3 Gjennomføring	15
3.2 Analyse	15
3.3 Feilkilder og pålitelighet.....	16
4. Empiri	17
4.1 Informantenes kunnskap om lekeslåssing	17
4.2 Informantenes holdninger til lekeslåssing	19
4.3 Informantenes tilrettelegging av lekeslåssing	20
5. Drøfting	22
5.1 Kunnskap om lekeslåssing	22
5.2 Holdninger til lekeslåssing	24
5.3 Tilrettelegging av lekeslåssing	26
6. Avslutning	28
7. Litteraturliste	30
8. Vedlegg.....	33

1. Innledning

Underveis i studieløpet kom en av oss over en artikkel på nett som handlet om lekeslåssing i barnehagen. Artikkelen fortalte om alle fordelene lekeslåssing kunne gi barna, men forfatteren opplevde allikevel at lekeslåssing ikke ble praktisert i dagens barnehager. Vi diskuterte artikkelen sammen og i løpet av praksisperioder i barnehager har vi begge hørt oss litt rundt med barnehagepersonell og vi har prøvd å se hvor stor toleranse det er for denne typen lek og hvor mye kunnskap og erfaring personalet innehar med lekeslåssing. En av oss har forsøkt å sette i gang kontrollert lekeslåssing, men det ble kjapt avbrutt av en assistent i barnehagen, som kunne fortelle at de ikke drev med slikt. Vi synes dette virket merkelig da artikkelen kunne ramse opp flere fordeler med lekeslåssing. Barna tilbringer store deler av hverdagen sin i barnehagen og rammeplanen presiserer at:

“Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Hvorfor var det sånn at noen ikke tillater lekeslåssing hvis det blant annet gir barna en god arena for å utvikle seg selv og lære om andre? Ikke bare nevnes det at barna skal bli kjent med egne og andres følelser i rammeplanen, men også barnehageloven ettersom lekeslåssing blant annet lærer barna å forstå andre og dem selv i et fellesskap:

“[Barna] skal lære å ta vare på seg selv, [og] hverandre[...] [Barnehagen] skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.” (Barnehageloven, 2005, §1).

For oss var det en selvfølge at barn hadde godt av å lekeslåss, spesielt siden vi selv har gode erfaringer med lekeslåssing fra vår egen barndom. Men det virket ikke som om det var en ønskelig type lek i barnehagen. Disse spørsmålene skapte interesse hos oss for å finne ut mer om temaet og vi bestemte oss for å bruke bacheloroppgaven til å kunne utforske mer. Derfor endte vi opp med følgende hovedproblemstilling og delspørsmål:

"Hvilken kunnskap har barnehagelærere om lekeslåssing og hvordan tilrettelegges det for denne type lek blant førskolebarn?"

Spiller barnehagelærerens holdninger en rolle med tanke på å legge til rette for lekeslåssing?"

Formålet vårt med denne oppgaven er å finne ut av hvilken kunnskap barnehagelærere har om lekeslåssing og lekens fordeler. Vi vil finne ut om det tilrettelegges for lekeslåssing i hverdagen og hvordan, eventuelt om det er vanlig at denne typen lek er uønsket blant personalet. Vi lurer på om det er opp til hvert individ og deres holdninger rundt leken som avgjør om leken praktiseres eller ikke. Problemstillingen kan hjelpe oss med å utføre et bedre arbeid når vi senere skal arbeide som barnehagelærere. For å finne ut av problemstillingen har vi valgt å skrive en empirisk tekst med kvalitativ metode. Informantene ble valgt på bakgrunn av kjønn og stilling. Oppgaven er delt inn i innledning, teori, metode, funn, drøfting og avslutning.

2. Teori

Her vil vi presentere begrepsavklaring, teori og faglitteratur vi anser som relevante for å besvare vår problemstilling og for å kunne drøfte og belyse empirien vi har samlet inn. All teori baserer seg på lek hos de eldste barna i barnehagen.

2.1 Begrepsavklaring

Her følger noen sentrale begrep som vi anser som viktige å forstå for å belyse og for å forstå problemstillingen. Vi har valgt å legge frem definisjoner på begrepene lek, risikolek, boltrelek og lekeslåssing slik at leseren lettere kan skille mellom disse. De andre sentrale begrepene fra vår problemstilling er holdning og tilrettelegging.

Lek

Lek er et begrep som er vanskelig å definere. Lek skifter former relatert til blant annet hvem som utfører leken og i hvilke omgivelser og kontekster den blir utført (Fromberg & Bergen, 2012, s. xv). Ifølge Eberle (2014, s. 6) er leken lett å gjenkjenne, men vanskelig å definere fordi lek er både et verb, et substantiv og et adjektiv. Hvis man ser på én definisjon av små barns lek, påstås det at den er symbolsk, meningsfull, barna er aktive, lystbetont, frivillig og indre motivert, regelstyrt og episodisk (Fromberg & Bergen, 2012, s. xvii). Lillemyr (2011, s. 32) hevder at lek er en “væreform som barn har tilgang til” og at de gjennom leken gjør seg erfaringer og skaper en identitet for seg selv.

Risikolek

I et intervju med barn og barnehageansatte gjort av Sandseter (2014, s. 14-15, sitert i Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 27) ble risikolek definert som “spennende og utfordrende lek som involverer usikkerhet og en risiko for fysisk skade”. Risikolekens kjennetegn er stor høyde eller fart, farlige elementer og redskaper, fysisk kamp med kropp eller “våpen” (eks. pinner, spader) (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 28).

Boltrelek

Boltrelek kategoriseres som en type risikolek. Kjennetegnet til boltrelek er at det er en fysisk lek i samspill med andre, den oppstår spontant og settes i gang av barna selv. Typiske lekformer innenfor boltreleken kan være klatring i trær, løping og balansering sammen med andre (Eide- Midtsand, 2015, s. 23). Den sosiale leken innbyr også til kroppskontakt, noe som igjen kan virke som en motiverende faktor. Selv om kroppskontakt ikke alltid forekommer, er den underliggende intensjonen gjerne kroppslig rettet mot dem man leker sammen med (Storli & Moser, 2018, s. 137).

Lekeslåssing

Lekeslåssing er en kategori under boltrelek, der fokuset i leken er rettet mot selve slåssingen eller kampen. Leken er en interaksjon mellom to eller flere personer og innebærer sparring, slåing og bryting (Smith, 2009, s. 104). Lekeslåssing må ikke forveksles med ekte slåssing. Fry (2009, sitert i Storli & Sandseter, 2015, s. 2006) mener at lekeslåssing karakteriseres ved, blant annet, positive ansiktsuttrykk, tilbakeholding av kraft og rollereversering.

Holdning

Haugen (2020, s. 417) kan fortelle at definisjonen av holdning ofte består av to komponenter, en emosjonell og en kunnskapskomponent. Måten disse uttrykkes på i en persons handling i samspill med andre personer og situasjoner, kan si oss hvilke holdninger personen har. Secord og Backman (1969, sitert i Haugen, 2020, s. 418) definerer holdning som en handling man baserer på ens følelser, forutinntatthet og tanker.

Tilrettelegging

Tilrettelegging er en sentral del av vår problemstilling, da er det vesentlig at vi har en felles forståelse av dette begrepet. Å være en tilrettelegger eller å legge til rette for noe handler

om at man har en plan rundt en situasjon eller et område. Det innebærer at man skal kartlegge, være proaktiv, støttende og reflektert (Stetler et al., 2006, s. 14). En dyktig tilrettelegger i barnehagen setter av tid og skaper rom for barna, og er i stand til å skape et miljø og omgivelser for at alle barna skal lære (Jensen et al., 2019, s. 5). For oss betyr dette at vi vil se på hvorvidt barnehagelærerne lar barna få lekeslås og hvilke tiltak de gjør for at barna skal få utøve denne type lek.

2.2 Fordelen ved boltrelek og lekeslåsning i et utviklingsperspektiv

Lek sett ovenfra er sett på som en svært sentral rolle for barns læring og utvikling (Webster-Stratton, 2020, s 43). For å belyse vår problemstilling skal vi se nærmere på hvilken betydning risikolek, boltrelek og særlig lekeslåsningen har for barns utvikling og læring.

Gjennom det å søke spenning i risikofylt lek vil barnet utvikle sine fysiske og motoriske evner. Koordinasjonen forbedres, muskelstyrken og utholdenheten økes og romorienteringen blir bedre. Når barnas motorisk ferdigheter økes, øker selvtilliten og troen på å klare noe. Barna lærer å ha mot, det å tørre å kaste seg ut i nye ting og utfordringer (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 51 - 53). Gjennom risikolek vil barna også lære seg å vurdere hva som er trygt og ikke, og er mindre disponert for større fare senere i livet (Boyesen, 1997, sitert i Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 57).

Risikoleken kan lekes alene, men som vi har sett er boltreleken en fysisk lek man gjør sammen med andre. Ifølge Bar-Haim og Bart (2006) er en av de viktigste effektene av boltrelek å øke barnets kompetanse innen kroppslig motorikk. Men boltrelek og lekeslåsning kan også gi positiv innvirkning på barnets kognitive kompetanse. Når barna leker i samspill med andre barn, vil de frydes av hverandres fryd og man oppnår et nivå av fryd og glede man ikke ville fått i alenelek (Eide-Midtsand, 2015, s. 23). De får opplevelsen av samhold, at de deler noe som er like spennende og morsomt for seg selv som for motparten. Boltreleken er en trygg arena der barna fritt, uten å bli dømt, kan eksperimentere og bli kjent med egne følelser, både positive og negative. I boltreleken lærer man å skjønne seg på andres følelser og også hvordan man kan formidle sine egne tanker og følelser (Eide-Midtsand, 2015, s. 51 - 55). Dette støttes av en studie gjort av Parke et al. (2002, s. 160) der det konkluderes med at jo mer tid et barn tilbringer i

boltrelek sammen med foreldrene, jo sterkere blir barnets ferdigheter til å forstå emosjonelle uttrykk. Dette er også en forutsetning for å kunne ta del i ulike typer boltrelek, som for eksempel lekeslåssing, da lekeslåssing gjenkjennes med, blant annet, smil, latter og ansiktsuttrykk som formidler glede. Smith (2009, s. 120) sier at barn lærer å forstå kroppsspråk og emosjonelle uttrykk gjennom lekeslåssing.

Gjennom å lekeslåss får barna en arena der de trygt kan utforske ulike sosiale roller, både overlegne og underlegne. Rollene kan for eksempel være monster, politi og tyv, superhelt eller dinosaur. Utforskningen av slike roller øker den sosiale kompetansen og utfordrer fantasien (Eide-Midsand, 2015, s. 59). Andre eksempler på sosial kompetanseøkning er at barna etablerer komplekse ferdigheter som å forhandle, manipulere og samarbeide. De lærer å måtte lytte til andre, dele, rollereversere og å utøve selvkontroll og selvhåndikapping (Storli, 2021, s. 2). Det å kunne gi og ta øker barns sosiale ferdigheter og forbereder dem til å håndtere relasjoner og situasjoner senere i livet:

“Barn som har mye erfaring med lekeslåssing blir bedre til å løse sosiale problemer (Pellis & Pellis, 2009, sitert i Eide-Midsand, 2015, s. 60).”

Flertallet av spurte barn synes det er gøy med lekeslåssing. De som ikke synes det var særlig gøy begrunnet dette med at de “kunne slå seg” (Smith, 2009, s. 105).

2.3 Kjønnforskjeller i boltrelek og lekeslåssing

Lekeslåssing og boltrelek er en form for lek gutter, i større grad enn jenter, har en tendens til å oppsøke (Storli & Moser, 2018, s. 141), og det kan se ut til at det er en unison enighet om at gutter er mer aggressive enn jenter. Eaton og Enns (1986) analyserte nitti ulike studier som omhandlet kjønnforskjeller. Studien viser at gutter, fra spedbarnsalder til ungdom, er mer aggressive og har et betraktelig høyere aktivitetsnivå enn jenter. Eide-Midsand (2015, s. 31) mener det er viktig å få frem at aggressivitet ikke er det samme som å være voldelig: “Det er mer snakk om utålmodig pågåenhet, høyrøstet selvhevdelse, et behov for å måle krefter og konkurrere.” Gurian (1996, sitert i Eide-Midsand, 2015, s. 31) kaller det for “gutteenergi”. Det påstås at denne energien “kan bli en stor ressurs for gutten selv og for samfunnet dersom den får rom til å utvikle seg naturlig”.

En av teoriene for at gutter er mer aggressive og aktive stammer fra et evolusjons - og biologisk perspektiv. Evolusjonsperspektivet sier at mannen måtte tidligere i historien jakte på mat og forsvare familien mot farer. Gutter oppsøker derfor naturlig, eller instinktivt, risikolek som forbereder dem på å mestre kamp, mot og styrke (Sandseter, 2018, s. 57 - 58). Smith (2009, s. 121) støtter opp denne teorien og mener at boltrelek og lekeslåsning er, blant annet, øvelse på jakt.

Preferanser innen lek og leketøy vises i tidlig alder. En langtidsstudie gjort av Campbell et al. (2000, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 30) kunne vise at ni måneder gamle gutter foretrakk å se på film med maskulin lek. Gurian et al. (2011, sitert i Storli og Moser, 2018, s. 142) forteller at jenter som har blitt eksponert for veldig mye testosteron, før eller etter fødsel, viser en betydelig større interesse for maskuline leker og kroppslige aktiviteter. Man mener dermed at dette skaper en god nok grunn til å tro at gutters aggressivitet er biologisk predisponert.

Gjennom hele historien har ulike kjønn hatt sosiale forpliktelser og forventninger definert av vestlig kultur og røtter (Lie, 2016, s. 377). Disse er i hovedsak at kvinner skal være omsorgsgivende og menn skal styre og bestemme. Til perspektiv fikk jentene i gamle Hellas kun løpe kappløp til de kom i puberteten, samtidig som guttene lærte å kjempe med sverd (Fromberg & Bergen, 2012, s. 6). Disse forventningene har blitt betraktelig bedre i dagens samfunn, men de henger fremdeles igjen (Lie, 2016).

2.4 Personalets holdninger til lekeslåsning

Personalets holdninger til lekeslåsning kan være avgjørende for i hvor stor grad leken får utfolde seg i barnehagen. Logue og Harvey (2013, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 46) intervjuet 98 amerikanske barnehagelærere om deres toleranse for fysisk lek. Halvparten av de intervjuede svarte at de hadde nulltoleranse for lekeslåsning, og mange av de andre tillot ikke bruken av lekevåpen eller actionhelter/superhelter gjennom rollelek. Hvis leken blir avbrutt eller ikke tillatt er det ofte på grunn av én av fire grunner: leken *feiltolkes som ekte slåsning*, man *vil ikke at barna skal skade seg*, man frykter at leken skal *utvikle seg til å bli ekte aggresjon*, eller man tenker at *aggressiv lek fører til aggressive barn* (Eide-Midtsand, 2015).

Vi har tidligere i oppgaven sett hva som skiller lekeslåssing fra ekte slåssing, men allikevel blir leken ofte feiltolket som voldelig og alvorlig. I en studie gjort av Smith et al. (2002, sitert i Smith, 2009, s. 109) fant man at 41% av lærere opplevde det som vanskelig å skille lekeslåssing med slåssing og 18% av dem mente at de ikke klarte det. Til sammenligning svarte 93% av barna mellom fem til åtte år, i samme studie, at de klarte å se forskjellen på lek og alvor. Smith (2009, s. 109) foreslår at grunnen til at de voksne bryter inn og avslutter leken, er fordi de fleste som jobber som lærere er kvinner, og har gjerne ikke like mye erfaring med lekeslåssing fra barndommen. Dette støttes opp av Holland (2003, sitert i Storli & Sandseter, 2015, s. 2006) der han antar at kvinnelige barnehagelærere ikke innehar tilstrekkelig kompetanse til å se forskjell på om det dreier seg om lek eller ekte slåssing, fordi de aldri har lært å lese det lystbetonte kroppsspråket som hører til lekeslåssing.

Tannock (2008, s. 359) gjennomførte observasjoner i en skole og fant at barna fikk lov å lekeslåss så lenge leken ikke var for voldsom. De ansatte avbrutte leken straks de hadde mistanke om at leken kunne ende med skader hos en av de deltakende. Interessant nok skjedde det ikke én skade gjennom hele observasjonsperioden til Tannock, men hun mener at det er selve frykten hos de ansatte som skaper en barriere fra å fullt akseptere boltrelek og lekeslåssing. Eide-Midtsand (2015, s. 48) mener at frykten er reell, fordi omgivelsene i barnehager og lekeplasser ikke er utformet for at boltrelek skal finne sted, noe vi kommer inn på senere.

Mangel på kunnskap kan også spille en rolle, da det er usikkerhet blant barnehagelærere om hvordan de skal håndtere kaotisk lek (Storli & Sandseter, 2015, s. 2005). Hvis man tillater boltrelek og lekeslåssing, og om man i tillegg har vært den som satt i gang leken, kan man få skyldfølelse hvis noe skulle gå galt. Man kan motta kritikk og noen vil gjerne stille spørsmål til hvorfor man kunne tillate en slik situasjon. Man har frykt for moralsk uflaks. Dette kan føre til at personalet ikke tillater noe, men det er viktig å ha visse regler, en viss balanse. Stilles man aldri til ansvar vil man gjerne heller ikke overveie barnas reelle farer, og det kan ende dårlig (Sandseter & Kvalnes, 2021, s. 133 - 134).

Frykten for at leken skal eskalere til voldelig slåssing er en vanlig grunn til at barna ikke får drive med lekeslåssing. Denne bekymringen ble støttet opp om av mange, eldre studier (Eide-Midtsand, 2015, s. 47). Men nyere studier viser at dette faktisk ikke er tilfelle, at dette skjer bare i omtrent 1 av 100 lekeslåsskamper (Smith, 2009, s. 110). Allikevel tror ansatte og personal at det oppstår oftere. I studier utført av Schafer og Smith i 1996 og

Smith et al. i 2002 (sitert i Smith, 2009, s. 110) varierte de ansattes svar at mellom 10 og 80% (gjennomsnitt på 30%) av lekeslåsskamper eskalerte til ekte slåssing. Vi kan se at selv det laveste svaret tror det oppstår ti ganger så ofte som realiteten.

Ifølge Parsons og Howe (2006, s. 297) finnes det ingen sammenheng mellom barn som leker boltrelek der de spiller superhelter og deres voldelige tendenser. De fant faktisk ingen forskjell i aggresjon på barn som lekte rolige leker mot de som lekte mer vilt. Pellegrini (2009, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 49) påstår at de guttene som utøver mest lekeslåssing, er også de guttene som er minst aggressive. Ved å ikke la barn, særlig gutter, få utløp for "gutteenergien" gjennom lekeslåssing, kommer den innestengte aggresjonen i verste fall som uttrykk i form av fysisk vold (Eide-Midtsand, 2015, s. 49). Til tross for dette er mange voksne redde for at ved å tillate boltrelek og lekeslåssing, sender det ut signal til barna om at det er lov å være voldelige. Og at barna dermed blir mer aggressive og voldelige. Mange tror også at kolleger og foresatte kan forstå det slik at man oppfordrer til aggresjon og vold gjennom å tillate eller sette i gang lekeslåssing (Eide-Midtsand, 2015, s. 48). Dette hindrer derfor mange i å tillate denne type lek.

2.5 Tilrettelegging for lekeslåssing

Norén-Bjorn (1994, sitert i Storli, 2018, s. 359) mener personalets holdning til lek kan betraktes som enten vennlig, nøytral eller fiendtlig, dette er igjen sterkt knyttet opp mot personalets innstilling, menneskesyn og kunnskap. Personalets holdninger danner altså utgangspunkt for barnehagens lekeklima som gir utslag i, blant annet, hvor ofte lek blir satt i gang, samt hvor kreativ og utviklet leken er.

Norén-Bjorn portretterer en god rollemodell som noen som evner å planlegge og å sette til verks aktiviteter samtidig som en utviser engasjement. Man støtter opp om barns kreativitet, nysgjerrighet og nyskapende evne. Ikke bare på enkelt nivå, men også på tvers av personalgruppen bør man ha en felles norm på hvordan man skal opptre overfor barnegruppen (Storli, 2018, s. 360).

Hagen og Sandseter (2018, s. 341) foreslår at boltreleken kan fungere innendørs, men at det i samråd med barna fordelaktig bør innføres enkle regler på forhånd. Man snakker her om vokseninitiert lek, som vil kunne gi en god anledning til å skaffe et større innsyn i barns ressurser og utfordringer i denne type lek (Storli & Moser, 2018, s. 147). Det trekkes

her frem positive erfaringer med å la barn bryte, der kampen er over i det en av partene er lagt i bakken, helst på en tykk matte eller annet mykt underlag. Reglene kan tilføre barna klarere mål, samt trygghet i at leken ikke vil eskalere til ekte slåssing. For å inkludere de mindre eller mer skeptiske barna foreslås det at barnehagelæreren kan tilby seg selv som brytepartner, eller der en passer på en mer jevn inndeling av barn etter styrkeforhold.

Eide-Midtsand (2015, s. 135) foreslår også at man som barnehagelærer bør kunne stille seg til rådighet dersom barnet av ulike grunner ikke har tilstrekkelig selvregulering til å forsvarlig kunne delta i lekeslåssing med jevnaldrende. Den ansatte kan da fungere som en mer forutsigbar lekepartner for barnet, hvor det kan lære seg lekespråket i kontrollerte omgivelser. På sikt kan en la barnet ta del i lekeslåssing med andre barn, hvor det i de fleste tilfeller er tilstrekkelig for barnehagelæreren å holde oppsyn til leken fra sidelinjen. En forutsetning for at dette skal fungere er at man på forhånd har etablert et godt forhold til barnet, bygget på gjensidig respekt, tillit og trygghet (Eide-Midtsand, 2015, s. 135).

Barna lærer mest i boltreleken der de selv får mulighet til å organisere rammene i leken, det er derfor viktig at den ansatte ikke tar styring i leken, men at de selv får mulighet til å løse eventuelle konflikter, inngå kompromisser o.l. (Eide-Midtsand, 2015, s. 121). Gjennom å innta en mer observerende rolle kan man gi barna tid og mulighet til at de på egenhånd kan finne ut av situasjoner som oppstår i leken, der de igjen vil kunne oppleve mestring. Gjennom rollen som observatør vil personalet også kunne vise barna at man anerkjenner deres lek (Storli & Moser, 2018, s. 146).

Selv om boltrelek og lekeslåssing gjerne sies å ha størst verdi der barna selv legger premisser for leken, trekker Holland (2003, sitert i Storli & Moser, 2018, s. 146) frem at man som personal i barnehagen til tider også kan fungere som aktiv deltaker. Gjennom å undre seg og stille spørsmål omkring lekens ulike roller, som for eksempel superhelter og skurker og lignende, kan man da være med på å tilføre leken noe nytt og videreutvikle den sammen med barna.

Risiko virker appellerende for barna i denne type lek, men om risikoen for å bli skadet fremstår som stor unngås gjerne leken. For å kunne legge til rette for boltrelek og lekeslåssing trekker også Eide-Midtsand (2015, s. 115) opp et egnet underlag som avgjørende for at barn skal slippe seg fri i leken. Barna vil altså legge begrensninger i sin utfoldelse i leken dersom den foregår på eksempelvis et asfaltert område. Men tilbys de et

mykt underlag som gress, vil lekeslåssingen kunne nå nye høyder (Eide-Midtsand, 2015, s. 121). Samtidig må området også ha tilstrekkelig plass med mindre harde gjenstander i veien og som kan påføre barna skade.

Det å introdusere barna for noe nytt gir igjen stimuli til igangsettelse av boltrelek, her kan barnehagelæreren dra fordel av dette ved at man kan gjøre endringer i uteområdet, eller innendørs tilbyr barna nye rekvisitter (Eide-Midtsand, 2015, s. 115). Leken kan vekke mer interesse om den tilføres ulike rekvisitter som tau, pinner eller ulike apparater (Smith, 2009, s. 102).

3. Metode

Teorien er gjort rede for og vi vil nå presentere metoden vi har valgt for å best kunne svare på vår problemstilling. En metode er en fremgangsmåte - et verktøy man tar i bruk for å samle inn nye data og kunnskap rundt et tema (Dalland, 2017, s. 51). Man kan bruke *kvalitative metoder* eller *kvantitative metoder*. Kvantitative metoder baserer seg på å hente inn tallbasert data i form av målbare enheter. Kvalitative metoder baserer seg på å samle inn data i form av opplevelser og meninger (Dalland, 2017, s. 52). Vi har valgt å bruke den kvalitative metoden i vår oppgave, gjennom intervju av pedagogiske ledere i barnehagen.

3.1 Intervju som metode

Ved å ta i bruk kvalitativt intervju som metode forsøker man å få informanten til å gi sin egen, nyanserte beskrivelse ut ifra ens situasjon man befinner seg i (Dalland, 2017, s. 68). Det finnes allerede mye teori og forskning som kan belyse vår problemstilling. Et intervju kan minne om en vanlig samtale, men ifølge Brinkmann og Kvale (2015, s. 37) vil begge parter i et forskningsintervju produsere kunnskap, sammen. Med intervju som metode håpet vi dermed å finne data og produsere ny kunnskap, som enten kan støtte opp eller vike fra den allerede tilgjengelige teorien fra fagtekster.

3.1.1 Valg av informanter

En person som blir intervjuet kan bli kalt respondent, intervjuobjekt eller informant. Det som kjennetegner en informant er at det er en person som innehar kunnskap og som kan gi forskeren informasjon (Dalland, 2017, s. 65), derfor har vi valgt å kalle våre intervjupersoner for informanter gjennom denne oppgaven. Siden det kvalitative intervjuet

har som hensikt i å gå i dybden på et tema, bør antallet informanter ikke være for stort (Dalland, 2017, s. 76). Vi valgte derfor å intervju fire personer. For oppgavens del var det sentralt at disse personene hadde en viss kunnskap og erfaringer, og ut ifra dette tok vi et strategisk valg angående informantene (Dalland, 2017, s. 74). Vi ville at alle informantene skulle ha en bakgrunn med barnehagelærerutdanning, ha en nåværende stilling som leder på en avdeling med førskolebarn og de skulle helst representere begge kjønn. For å få en større sjans på å komme i kontakt med informanter med disse kriteriene, valgte vi å ikke la alder spille noen rolle. Vi sendte ut e-post med informasjonsskriv (se vedlegg 1), til 11 forskjellige barnehager. Vi var heldige og fikk muligheten til å intervju to menn og to kvinner, alle med ønsket bakgrunn og stilling. Alle informantene var ansatt i ulike barnehager i ulike barnehager på avdeling for barn mellom i alderen fire til seks år. Disse informantene blir videre i oppgaven henvist til som:

- M1 (mann, 37 år, 11 år som pedagogisk leder)
- M2 (mann, 32 år, 1 år som pedagogisk leder, 6 år som assistent)
- K1 (kvinne, 33 år, 9 år som pedagogisk leder)
- K2 (kvinne, 31 år, 5 år som pedagogisk leder, 1 år som assistent)

3.1.2 Forskningsetikk

Når man driver med innsamling av data gjennom andre personer, som i intervju kan man komme over sensitiv informasjon og støte på etiske hindringer og problem. Dette var det viktig at vi var oppmerksomme på og at vi respekterte de vi ønsket å intervju. Som nevnt fikk de aktuelle barnehagene sendt et informasjonsskriv av oss før intervjuene. Der ble de informert om at vi har taushetsplikt rundt all informasjon som blir delt under intervjuet. Det stilles også krav til at informantene skal være anonyme, noe som også ble informert om i informasjonsskrivet (Dalland, 2017, s. 77). For å sikre informantenes anonymitet brukte vi fiktive navn i alle dokumenter. Lyd - og videoopptak av informantene var ikke tillatt, så én av oss intervjuet informanten, mens den andre transkriberte under hele intervjuet. Dokumentene vil bli slettet etter endt oppgave. I tillegg til informasjonsskriv fikk informantene en muntlig bekreftelse, før intervjustart, på at taushetsplikt og anonymitet skulle overholdes av oss. Informantene fikk også beskjed om at de har rett til å trekke seg fra forskningen både før, under og etter intervju (Dalland, 2017, s. 82). Alle informantene har signert et samtykkeskjema (se vedlegg 2) om deltakelse i prosjektet.

3.1.3 Gjennomføring

Intervjuet ble gjennomført med grunnlag i en intervjuguide (se vedlegg 3) vi utarbeidet på forhånd, og fikk godkjent av en veileder. Intervjuguiden var en liste med spørsmål og stikkord for å hjelpe oss med å holde oss til tema og for å kunne bedre sammenligne og analysere dataen senere. Vi brukte et semistrukturert intervju. Semistrukturert intervju kan ligne mer på en samtale enn en utspørring. Det er en mer åpen form for intervju, noe som kan få informanten til å gi mer spennende, spontane og uventede svar (Dalland, 2017, s. 78). Det ga oss muligheten til å stille både åpne og lukkede spørsmål og det lot informanten få snakke mer fritt.

Som nevnt tidligere ble intervjuet transkribert av én av oss. Det ble brukt datamaskin, siden vi synes det var lettere å korrigere og det var kjappere for oss å få ned tekst og beskrivelser. Hvis informanten pratet veldig kjapt eller engasjert, ba den av oss som transkriberte om informanten kunne gjenta det han sa. Vi ba også om forståelse til å ta korte pauser for å sørge for at transkribenten fikk skrevet ned store deler av intervjuet.

3.2 Analyse

Å analysere er en måte å undersøke noe på, på en systematisk og forberedt måte (Storø, 2019, s. 127). Ved å analysere innsamlet data fra gjennomførte kvalitative intervju, forsøker man å tolke meningen med informasjonen og hva det forteller oss (Dalland, 2017, s. 87). Før intervjuene hadde vi lagd en plan på hvordan vi skulle hente ut informasjonen på en ryddig måte. Rett etter at intervjuet var over, gikk vi sammen og leste over transkriberingen. Dette anså vi som viktig, da intervjuet enda var ferskt i minnet. Vi så etter om det var informasjon som manglet og om det var oppstått nye tema som vi kunne intervju neste informant om. Vi skrev også ned egne tanker og ideer rundt informantens informasjon. Deretter bearbeidet vi teksten og fjernet unødvendige ord og fraser (Dalland, 2017, s. 89). På dette stadiet unnlot vi å fjerne det vi anså som irrelevant, i tilfelle det underveis ville vise seg å være relevant allikevel.

Etter at alle fire intervjuene var gjennomført, satte vi i gang med å finne ulikheter og fellestrekk i dataen. Vi delte opp all informasjon i deler, og forsøkte å se helheten i informasjonen. Da fikk vi et større overblikk og en dypere forståelse av informasjonen (Storø, 2019, s. 125). Kategoriene intervjuene ble delt opp i var informantenes svar om deres kunnskap om lekeslåsning, deres holdninger og hvordan det tilrettelegges for

lekeslåssing. Disse temaene følte vi var grunnleggende for oss å få en helhetlig oversikt over, fordi de kunne hjelpe oss i å besvare problemstillingen. Når alle informantenes data var blitt plassert i hvert tema, kunne vi redusere mengden data ved å fjerne irrelevant informasjon. Deretter lette vi i ytterligere nye fagtekster og artikler for å finne mer, relevant teori som baserte seg rundt informantenes data.

3.3 Feilkilder og pålitelighet

Som studenter stiller man med minimal erfaring til denne type forskningsarbeid, noe som kan tenkes å påvirke kvaliteten i arbeidet. Dalland (2017, s. 38) påstår også at enkelte vil mene at studenter ikke er egnet til å drive forskningsarbeid. Han legger dog til at studenter bør få mulighet til å utøve denne type arbeid. Dette på grunn av at man som kommende barnehagelærer skal ha lettere for å forholde seg til forskningsresultater man blir presentert for, samt at studenten senere vil kunne ha et ønske om å utføre ytterligere forskningsarbeid (Dalland, s. 38). Siden forskningsprosjektet gir studenter muligheten til å dykke dypere ned i et selvvalgt tema, har man naturlig nok sin egen oppfatning eller førforståelse av et fenomen. Her mener Dalland (2017, s. 58) at man ganske enkelt kan falle for fristelsen med å kun se etter en bekreftelse på sin egen forforståelse. Dette er heller ikke å utelukke for vår forskning.

Når vi transkriberte under intervju var vi opptatt med å få notert mye og så nøyaktig som mulig, så fort som mulig. Selv om det ble tatt korte pauser dedikert til nøyere transkribering ved behov kunne det likevel hende at vi ikke klarte å få med oss alle inntrykk underveis, som kroppsspråk, gestikulering og tonefall (Dalland, 2017, s. 85). Selv om det også ble gjort en mer detaljert transkribering like etter intervjuene, slik at vi kunne få skrevet ned så mye som mulig av de inntrykkene vi satt igjen med, er det likevel slik at hukommelsen i slike sammenhenger ikke alltid spiller på lag (Dalland, 2017, s. 86). Vi opplevde at informantene tok seg tid til å svare utfyllende, men informantenes svar kunne av og til skli ut av kontekst. Det var derfor viktig for oss som intervjuere å være bevisst på dette, og å bruke intervjuguiden vår for å holde intervjuet på riktig spor.

Nevnte feilkilder kan påvirke reliabilitetsgraden av oppgaven, altså om innsamlingen av data er korrekt utført. Våre egne holdninger til tema fra før, vår tolkning av informantenes svar eller hvordan vi har tatt vare på og transkribert intervjuene kan alle påvirke oppgaven. Så lenge metoden vi har brukt gir de samme resultatene som hvis noen andre hadde gjennomført denne empiriske forskningen, styrker den vår pålitelighet.

Oppgavens validitet baserer seg på om våre analyser og tolkninger har en sammenheng med det vi ville finne ut gjennom vår problemstilling (Thurén, 2009, s. 31 - 33).

4. Empiri

Her presenterer vi resultatene og dataene vi samlet inn fra våre informanter gjennom intervjuene. Vi vil ikke presentere all innsamlet data, kun det vi tenker er relevant for å kunne belyse og svare på vår problemstilling "Hvilke erfaringer har barnehagelærere med lekeslåssing og hvordan tilrettelegges det for denne type lek blant førskolebarn? Spiller barnehagelærerens holdninger en rolle med tanke på å legge til rette for lekeslåssing?". I stedet for å legge frem ett og ett svar på spørsmålene, har vi delt intervjuet inn i tre kategorier som nevnt i metoddelen: *kunnskap*, *holdninger* og *tilrettelegging*. Vi har slått sammen informantenes data for å lettere kunne se fellestrekk og ulikheter under hvert tema. Direkte sitat fra informanter presenteres i anførselstegn.

4.1 Informantenes kunnskap om lekeslåssing

Alle informantene hadde en viss, felles forståelse og mening om hva lek er. Samtlige pekte på at den er indre motivert og at den skal skje på barnas premisser. Informantene M1, M2 og K2 nevnte alle at generell lek er veldig viktig for barns læring og utvikling.

Når det ble spurt om hva informantene anså som lekeslåssing var det litt ulik oppfatning rundt begrepet, men samtlige var av den oppfatning at leken som regel ender med gråt. Alle var enige i at det innebar fysisk kontakt mellom to eller flere personer. Informant M1 ser på lekeslåssing som "en fysisk lek der man tar i et tak". Han forteller videre at det er en lek der de setter rammene selv og opplever mange utfordringer. M1 legger til at det kreves kroppslig styrke, tilpasning av kraft og det å kunne sette grenser for seg selv og andre. M2, K1 og K2 mener alle at leken må ha tydelige regler og at alle involverte må være klar over at det er en lek, hvis ikke risikerer man at det eskaleres til mer voldelige sammenstøt. K1 legger også til at intimgrenser for det enkelte barn må bli respektert av samtlige deltakere.

Fordeler informant M2 trekker frem fra lekeslåssing er at leken ofte gir utløp for barnas interesser, som for eksempel superhelter. Han nevner også kroppsbevissthet, tilpassnings- kraft, grensesetting og det at de mest energiske barna får utløp for mye energi.

Informant K1 presiserer, på slutten av intervjuet, at hvis lekeslåssing skal være lekeslåssing må det være slåssing uten smerte og aggressivitet, stemningen må være lystbetont og den skal skje på fri vilje av begge.

Felles for informant M1 og M2 var at de begge mente at lekeslåssing handler om hvordan man oppfører seg med andre barn, at man lærer å sosialisere med andre barn og å utvikle empati og forståelse. Informant M2 mener at spesielt gutter har godt av å lære empati gjennom lekeslåssing, da læring om emosjoner i barnehagen ofte foregår gjennom samlinger som kan oppfattes kjedelige og teoretiske for noen av dem.

Ingen av informantene tillater lekeslåssing eller annen form for boltrelek inne, med unntak av en mindre gruppe inne på puterom. K1 forklarer at puterommene egner seg til litt mer vilter lek og lekeslåssing, da man får isolert barna fra den ellers rolige leken innendørs, i tillegg til at man begrenser skaderisikoen da det ikke er kanter og andre ting man kan slå seg på. Lekeslåssingen foregår hovedsakelig i uteområdet i barnehagen. Ofte på mykt underlag, og gjerne på ulendt terreng. Informant M2 har observert at spontan lekeslåssing oppstår på en gresshaug på uteområdet. Da leker barna som regel “kongen på haugen”, der barna prøver å være den eneste på toppen av haugen. Barna dytter hverandre av haugen og ruller dermed ned. M2 forklarer at dette er et eksempel på lek man aldri kunne praktisert inne uten å forhindre skader, da det er hardt underlag og mindre plass.

Alle informantene mener at guttene i barnehagen utøver lekeslåssing desidert mer enn jentene, uten at noen kan gi en konkret grunn til hvorfor det er slik. Alle tror innholdet i media rettet mot gutter kan ha en del av skylden.

M1 har observert at lekeslåssing ofte blir inspirert av tegneserier og filmer barna har sett på skjerm hjemme. Informant K1 og K2 er enige i dette, og de opplever ofte at barna leker en fysisk lek inspirert av programmer som Ninjago og superhelter. K2 har observert at leken ofte blir utspilt i karakterer som “de gode mot de onde”, noe hun mener stammer igjen fra mange av programmene hun har hørt barna se på hjemme. Hun mener at det ikke alltid er så voldelig presentert, men at man også kan se konseptet igjen i “uskyldige” historier som Kardemomme by (Bastian mot røverne) og Hakkebakkeskogen (Mikkel Rev mot Morten Skogmus).

Informant K1 har lagt merke til at klær, leker og media alle retter seg i denne retningen. Klær som er designet mot gutter har ofte trykk med våpen, pirater, monster og lignende, i motsetning til sommerfugler, enhjørninger og hjerter på klærne til jentene. Såkalte gutteleker er også ofte preget av våpen og kamp. Hun mener dette kan bidra til at samfunnet skaper en forventning til barna om hvordan de skal oppføre seg fra tidlig alder.

4.2 Informantenes holdninger til lekeslåssing

Alle informantene hadde positive tanker rundt lekeslåssing og verdien den har for barna. Med unntak av informant K1 ser informantene ut til å være enige i at man skal la barna få drive med denne type lek i uteområdet, men at man må være til stede og kunne veilede dersom det blir for voldsomt. K1, som sier hun stopper denne type lek fordi hun frykter den skal eskalere til virkelig slåssing, påpeker at hun i utgangspunktet ikke er negativ til lekeslåssing. "Lekeslåssing krever høy kognitiv kompetanse hos barna for at leken skal kunne fungere og den trenger mye oppmerksomhet fra de ansatte i barnehagen for å ikke skli ut i ekte vold". Informant K1 mener hun også kan se at barna blir mer aggressive og urolige hvis de får praktisere lekeslåssing, og at det kan være vanskelig å få de til å finne roen igjen etterpå. M1 legger også til at han mener lekeslåssing kan oppfordre til vold som igjen kan være vanskelig å stoppe.

Positiv erfaring med lekeslåssing fra barndommen gjør det veldig naturlig for både M1 og M2 å fremme lekeslåssing i barnehagen. De har begge gode minner fra når de lekte superhelter og ninjaer, og de husker godt følelsen de fikk av å knuffe borti hverandre og måle styrke. De kan fortelle at de derfor ønsker å dele denne erfaringen og opplevelsen videre for barna i barnehagen. For M2 føler han seg særdeles ansvarlig for å støtte opp om og tillate lekeslåssing fordi han er den eneste mannlige i barnehagen. K2 kan også huske tilbake på en barndomstid hvor hun fikk målt krefter med sin søster gjennom lekeslåssing. Det foregikk ganske diplomatisk der de som oftest begge ble enige om når nok var nok, om ikke var det far som brøt inn. K1 derimot har lite til ingen erfaring med lekeslåssing fra barndommen.

Informantene er ganske samkjørte i spørsmålet om de noen gang har endret sitt syn på lekeslåssing i karrieren, der alle kan si å ha hatt samme holdning hele tiden, men at de etter barnehagelærerutdanningen har blitt mer bevisst på risikoleken og dens fordeler. K2 trekker frem at hun var mer usikker på hvordan hun skulle reagere på denne type lek tidligere, da hun arbeidet som assistent i barnehage. Dette var i forhold til barnehagens retningslinjer og hva som var forventet av henne som ansvarlig voksen. M1 kommenterer også at man som nyansatt gjerne forsøker å føye seg til den kulturen som finnes i den gitte barnehagen, og at det kan virke utfordrende å forsøke å endre denne allerede satte standarden.

Det kommer frem at det finnes en egen kultur i hver informants barnehage, men informantene har en klar oppfatning om at det ikke finnes en felles holdning angående lekeslåssing. Flere personligheter med ulik bakgrunn begrunnes her som mulig årsak. Informant M1 legger til at selv om man gjerne har tatt denne type lek oppe for diskusjon på avdelingsmøter, opptrer personalet til stadighet ulikt i sitt møte med lekeslåssing. Han opplever det som uheldig, og at det for barna da vil være uklart om hvor grensene går. M2 og K2 kan fortelle at lekeslåssing spesifikt aldri har vært oppe for diskusjon i deres avdelingsmøter, men da heller risikolek og boltrelek. K2 synes dette i grunn er rart, da hun er klar over de fordeler lekeslåssing kan ha.

Til tross for at informantene våre er klar over verdien i lekeslåssing, opplever de at det generelle synet blant deres kollegaer er forholdsvis negativt til denne leken. Dette begrunnes i at leken oppleves som krevende av den ansatte, det hele blir et ork som veldig ofte ender i gråt og vold. M2 går videre inn på dette: “Jeg tror mange kan synes det er vanskelig å se forskjellen på lekeslåssing og ekte slåssing, og at den derfor stoppes øyeblikkelig av personalet.” Dette tror han kan skyldes lite erfaring med lekeslåssing fra barndommen blant de ansatte.

4.3 Informantenes tilrettelegging av lekeslåssing

Informantene ble spurt om de la til rette for lekeslåssing i barnehagen. Informant K2 sier at hun aldri ville ha lagt til rette og oppmuntret barna til å lekeslåss sammen, men hun stopper ikke leken med mindre den er for voldsom. Hun peker på at det ikke er fordi hun ikke ser verdien i leken, men heller at det ikke ligger i hennes personlighet. “Jenter skal ikke få andre til å gråte”. Hun er under den oppfatning at jenter og kvinner ikke skal slåss, og derfor forventes det ikke av henne heller. Hun har én mannlig kollega som, i uteområdet, ofte setter i gang en slags rollelek kombinert med lekeslåssing. Han setter på musikk fra filmer som Star Wars og spiller ut karakterer fra filmen sammen med barna. Informant K1 har sett lignende skje i hennes barnehage, men hun har heller aldri vært den som setter i gang slik lek.

Informant M1 kan fortelle at han heller ikke setter i gang, eller tilrettelegger for lekeslåssing. Han ser ingen hensikt i å avbryte en god lek eller situasjon, for så å starte lekeslåssing. Men lekeslåssingen oppstår ofte spontant. Da lar han leken gå sin gang, og presiserer at det er viktig å ha et godt overblikk over lekesituasjonen. Før man eventuelt

stopper leken må man ha full forståelse for hva som skjer, barna har ofte mer kontroll enn man aner og de har fått roller å spille ut. M2 er enig i at man må ha overblikk, og nevner at for ham er det å se på kroppsspråket til barna løsningen. Han ser på ansiktsuttrykk, smiler de, er de sinte, bruker de latter eller trusler. Kroppsspråk er, for ham, lett å tolke barna på om de har det gøy eller ikke. I tillegg legger han trykk på at hvis det er nødvendig for ham å bryte inn i en lek, er det veldig viktig å trekke seg bort like kjapt, slik at leken forblir på barnas premisser. Også han påpeker at han ikke legger til rette for lekeslåssing.

Alle informantene sier seg altså enige i at lekeslåssing heller oppstår spontant enn igangsatt av ansatte, og ordene og begrepene som kommer igjen når de blir spurt om voksenrollen i disse lekene er så å si identiske: vi skal veilede barna, hjelpe dem, observere dem og være deltakende i leken ved behov. Informantene M1, M2 og K2 nevner også at det er viktig å ha kartlagt barna på forhånd. Slik får man bedre oversikt over hvilke barn som gjerne trenger mer oppsyn under lekeslåssing, hvem man kan stole mer på at klarer å holde seg innenfor de satte rammene og reglene og hvilke barnegrupper som ofte kan komme i konflikter. M2 kan fortelle at de i hans barnehage ofte deler barna inn i grupper for å få balanse. Da plasserer de ikke de fem mest høylytte barna i en gruppe og lar dem utøve boltrelek, men skiller dem heller slik at barna får være med andre barn som holder dem litt igjen, og gjerne motsatt. Han presiserer at alle barna må synes leken er gøy, hvis ikke ser han ingen hensikt i å la dem påtvinges til å bli med i vilter lek og lekeslåssing.

M1 legger også til at han ofte får en haug med meglararbeid og konfliktløsning, både underveis og hvis leken må avbrytes. Han sier dette også er en form av leken barna blir bedre til å løse selv etter hvert: “Jo mer de utøver lekeslåssing, jo flinkere blir de til å ordne opp innad i konflikter selv.” Dette har han selv sett en utvikling på hos barna på hans avdeling, og barna kommer ofte bort og forteller ham etterpå hva som skjedde og hvordan de løste det.

K1 forteller at hun som barnehagelærer har et større ansvar for barna og at man bør prøve å unngå at barna skader seg i leken. Dette hindrer henne ofte i å la barna delta i en for aggressiv lek, og hun trekker frem særlig bruken av pinner i barnehagen og lekeslåssing: “Man må ta en risikovurdering før all type lek. Jeg tenker alltid «hva er det verste som kan skje?» Jeg vil for eksempel helst slippe å ringe til foreldrene og forklare til dem at deres barn har fått en pinne stukket i øyet av et annet barn på avdelingen”. Hun sier hun heller vil ta fra barna den friheten og lekeslåssingen i bytte mot at de er trygge.

Pinner som verktøy i lekeslåssing blir også tatt opp av M1. Han kan fortelle at det har blitt en felles enighet i barnehagen, under et personalmøte nylig, om at pinner og greiner ikke er lov å bruke i barnehagens uteområder, nettopp på grunn av at barna kan skade seg selv og andre. Han synes det er en god regel, men også uheldig for barna og vanskelig for de ansatte å forholde seg til, fordi en pinne kan brukes til langt flere ting enn et våpen. Han er for eksempel usikker på om han skal fjerne pinnen til et barn som sitter og tegner i sanden med pinnen. Han sier at i slike tilfeller er det viktig at man har en felles forståelse i barnehagen på hvorfor pinner ikke skal være lov og å kunne se mellom fingrene og tøyne regelen til barnas beste.

5. Drøfting

I drøftingsdelen knytter vi opp presentert teori til våre empiriske funn. Vi skal se om teorien stemmer overens eller ikke med våre informanters data. For å få en lettere oversikt deler vi denne delen inn i de samme kategoriene som forrige del; *kunnskap, holdninger og tilrettelegging*.

5.1 Kunnskap om lekeslåssing

Alle informantene hadde kunnskap om lekeslåssing og hva begrepet innebærer, noen i større grad enn andre. Felles for alle var at de mente at lekeslåssing var en fysisk lek mellom personer, noe som støttes opp av Smith (2009, s. 104). Vi opplevde at K2 ikke hadde så mye mer å si om hva lekeslåssing er. K1 definerer leken som en lek uten aggressivitet og lystbetont, men har ikke så mye å tilføre når vi spør om hva barna eventuelt lærer i leken. M2 sier at lekeslåssing kjennes igjen på barnas kroppsspråk og ansiktsuttrykk, noe Fry (2009, sitert i Storli & Sandseter, 2015, s. 2006) også er et kjennetegn på lekeslåssing. Informant M1 og M2 la til at man gjennom lekeslåssing lærer sosiale ferdigheter, som hvordan man oppfører seg i relasjoner med andre. M1 nevner også at man lærer å tilpasse kroppslig kraft. Vi kan se at Storli (2021, s. 2) peker på alt dette som en fordel ved lekeslåssing.

M1 og M2 virker å forstå både hva lekeslåssing defineres som, i tillegg til hvilke fordeler det gir barna, både kognitivt og motorisk. Vi har sett i teorien tidligere i oppgaven at gutter er mer aggressive og utøver lekeslåssing langt mer enn jenter (Storli & Moser, 2018, s.141). Dette styrkes også av informantenes observasjoner og erfaringer gjort i barnehagen, der samtlige informanter påstår at det er mest guttene i barnehagen som driver

med lekeslåssing. Sammenhengen mellom at det er de mannlige informantene som virker å ha mest kunnskap om lekeslåssing, og at det er gutter som lekeslåss mest, kan være at M1 og M2 har mer erfaring med lekeslåssing og dermed har en større forståelse for lekens fordeler. K2 lekeslåss med sin søster, men som hun selv sier har hun blitt lært opp til at man ikke skal slåss, og velger gjerne derfor å ikke utforske mer innen dette tema. Dette støttes opp av Lie (2016), der hun påstår at kjønn har ulike forventninger i samfunnet.

Når informantene blir spurt om hvorfor de tror det er slik at guttene praktiserer boltrelek og lekeslåssing mer enn jentene, er alle veldig usikre, men alle mener media har noe av skylden. I teorien vi har sett på er det derimot ingen antydning til at dette er grunnen. Teorien legger frem tre grunner til hvorfor man tror det er slik; biologi, evolusjon og samfunnets forventninger. På den andre siden kan media gjerne være med på å forme samfunnets forventninger. Informant K1 mener at når man har stereotypiske medier, klær og leker, skaper samfunnet en slags forventning til hvordan man skal oppføre seg. Når nesten alle lekene guttene får under juletreet oppfordrer til kamp og konflikter er det da gjerne ikke så rart at man tenker det er slik man skal oppføre seg. Når jentene får dukker i gaver, så lærer de seg kanskje at man skal gi omsorg og ikke være aggressive, noe som stammer fra den gamle, vestlige kulturen (Lie, 2016, s. 377).

Våre funn viser at informantene helst vil unngå at lekeslåssing finner sted innendørs i barnehagen, hvor flere begrunnet dette med at det ville resultere i kaos eller skader. I noen enkelte tilfeller ble det dog tillatt på avdelingens puterom. På dette rommet var det gjerne større plass til å boltre seg på og man hadde da bedre oversikt over lekens gang. Dette argumentet styrkes av Eide-Midtsand (2015, s. 121) der han nevner at tilstrekkelig plass er en av de viktigste rammefaktorene for denne type lek. M2 forklarer at det han har ser av denne type lek utendørs byr på blant annet dytting og rulling ned bakker, og at leken derfor vanskelig lar seg overføre innendørs, da det her er begrenset plass og et for hardt underlag. På den andre siden mener derimot Hagen og Sandseter (2018, s. 341) at lekeslåssing kan praktiseres innendørs, men det krever litt planlegging. Barnehagelæreren må kunne veilede, og på forhånd fastsette regler for leken. Så lenge man legger til rette for et mykt underlag som matte, puter eller lignende og at barnehagelæreren tar en aktiv rolle, kan barna få positive erfaringer med lekeslåssing innendørs (Hagen og Sandseter 2018, s. 341).

5.2 Holdninger til lekeslåssing

Vi har sett at 50% av 98 amerikanske barnehagelærere ikke tillot noen form for lekeslåssing (Logue & Harvey, 2013, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 46). Ifølge vår innsamlede data, ser vi at tre av fire tillater lekeslåssing i barnehagen. Til sammenligning tilsier vår data at 25% ikke ønsker lekeslåssing i barnehagen. Det er likevel viktig å huske på at vår forskning gjerne ikke har nok data å basere slike tall på.

Informant K1 er den av informantene våre som ikke tillater lekeslåssing. Hun forteller at hun ikke ønsker at barna skal drive med lekeslåssing fordi hun er redd det skal eskalere til ekte slåsskamp. Som vi har nevnt tidligere er dette en av grunnene til at lekeslåssing ikke tillates i barnehagen (Eide-Midtsand, 2015). Informant M1 tillater lekeslåssing, men påpeker også at leken ofte kan ende voldelig. Faktisk sier alle informantene at flere i barnehagens personale er redd det skal eskalere til slåssing og ende med vold og gråt. Vi finner det interessant at informantenes svar står i stil med studiene utført av Schafer og Smith i 1996 og Smith et al. i 2002 (sitert i Smith, 2009, s. 110), der personalet mente at tre av ti lekeslåsskamper endte i ekte slåsskamp, til tross for at dette, ifølge studier (Smith, 2009, s. 110), kun skjer i 1 av 100 tilfeller.

Noe som gjerne kan være grunnen til at informant K1 tror det eskalerer til ekte slåsskamp, kan være fordi hun rett og slett ikke ser forskjellen på lekeslåssing og ekte slåssing, og de tror dermed at det som foregår i situasjonene ikke alltid er tilfelle. Som vi så i Smith et al. (2002, sitert i Smith, 2009, s. 109) feiltolkes leken ofte. Dette argumentet styrkes ved at M2, som sier han kan kjenne igjen lekeslåssing gjennom, blant annet, ansiktsuttrykk, aldri nevner at han frykter leken skal eskalere. Han nevner derimot at flere i personalet gjerne sliter med å se forskjell og derfor ofte stanser denne type lek. Dette er interessant, da M2 jobber i en barnehage der han er den eneste mannen i personalet. Smith (2009, s. 109) og Holland (2003, sitert i Storli & Sandseter, 2015, s. 2006) argumenterer for at kvinner kanskje har vanskeligere for å skille lekeslåssing og ekte slåssing, nettopp på grunn av mangel på kompetanse og erfaring innen lekeslåssing fra barndommen. På den andre siden påpeker K2 at grunnen til at hun som assistent var enda mer påpasselig på å tillate lekeslåssing, var fordi hun var usikker på hvordan hun skulle forholde seg til leken og hva barnehagens toleranse var innen dette. Dette ser vi igjen i Storli og Sandseter (2015, s. 2005), der de hevder at mangel på kunnskap eller regler kan avgjøre om man tillater det eller ikke.

Informant K1 trekker også frem at frykten for at barn skal skade seg hindrer henne i å tillate lekeslåssing. Denne uttalelsen styrker Tannock (2008, s. 359) opp i sin observasjon. K1 trekker frem at hun heller ikke vil komme i en uheldig situasjon der hun må forklare overfor foreldre hvorfor hun kunne tillate at barna ble skadet under hennes oppsyn. Dette argumentet styrkes av Sandseter og Kvalnes (2021, s. 133 - 134) under det de kaller frykten for moralsk uflaks og kritikk av andre, som kollegaer eller foresatte. Dette kan også knyttes opp til Eide-Midtsands (2015, s. 48) påstand om at andre kan oppleve det som at man sender ut signal til barna at det er greit å utøve vold og at man igjen kan bli uglesett på av foresatte og kolleger. På den andre siden derimot viser studier (Parsons & Howe, 2006, s. 297) (Pellegrini, 2009, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 49) at barn blir mindre aggressive av å få utøve vilter lek.

Ved å ikke tillate lekeslåssing kan man altså få uheldige konsekvenser. Gurian (1996, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 31) nevner dette med "gutteenergi" og at det er viktig for både gutten og samfunnet å oppfordre til utløp av energien. Hvis ikke barnet får utløp for aggresjonen, kan den bygge seg opp og bli til fysisk vold (Eide-Midtsand, 2015, s. 49). Når K1 ikke tillater denne type lek kan hun da gjerne få motsatt av ønsket effekt, nemlig at barna blir voldelige og lekeslåssingen kan oftere ende med vold. Det kan da være lurt at barnehagen tilegner seg kunnskap om dette og videreformidler det til alle ansatte, og at de i samhold skaper en felles enighet om hvordan man skal forholde seg til denne type lek. Vi ser fra vår empiri at lekeslåssing ikke er et sentralt tema i barnehagene, da det nærmest aldri tas opp i møter og lignende, noe som kan hemme barnehagelærernes kunnskap og utvikling innen dette fagområdet. M1 trekker frem at når kulturen i barnehagepersonalet ikke støtter særlig opp om lekeslåssing er det vanskelig å få frem sin mening, uten å få motgang. Også dette kan vi knytte opp til Eide-Midtsands (2015, s. 48) påstand om at man frykter å få kritikk for å være en som oppfordrer til vold og slåssing.

Alle informantene kunne fortelle at deres holdning til lekeslåssing ikke hadde endret seg i løpet av deres tid som ansatt i barnehage. Men vi la merke til en kommentar fra informant K2 under intervjuet; at hun synes det var rart at lekeslåssing ikke ble snakket om i barnehagen, hun visste jo om verdien i leken. Vi tok derfor kontakt med henne noen uker senere og spurte om hun kanskje hadde endret holdning til lekeslåssing etter intervjuet. Hun kunne fortelle at hun hadde tatt det opp med flere ansatte, og undersøkt litt mer rundt tema. Nå følte hun seg tryggere og tillot det i en mye større grad enn tidligere. Som vi så

tidligere mener Haugen (2020, s. 417) at holdninger består av en kunnskapskomponent. Vi kan argumentere for at K2 har endret sin holdning basert på ny kunnskap og tidligere forutinntatthet. Dette kan fortelle oss at ved en holdningsendring legger hun også mer til rette for lekeslåssing, et argument som kan styrkes av Norén-Bjorn, (1994, sitert i Storli, 2018, s. 359) som påstår at personalets holdning avgjør hvor ofte en lek blir satt i gang.

5.3 Tilrettelegging av lekeslåssing

Under intervjuene forteller samtlige av informantene at de ikke legger til rette for lekeslåssing i barnehagen, og de begrunner dette med at den oppstår spontant og av barna selv. Dette er også et kjennetegn på selve boltreleken (Eide-Midtsand, 2015, s. 23). Vi tolker dette som at informantene tenker at de ikke legger til rette for lekeslåssing siden de ikke setter i gang leken selv. Men som vi har sett i teoridelen handler tilrettelegging om at man allerede har en plan. Man kartlegger, støtter, reflekterer og er proaktiv (Stetler et al., 2006, s. 14). Ut ifra dette kan vi da se at informantene faktisk legger til rette for lekeslåssing, i ulik grad. Først av alt svarer de alle at når barna lekeslås så kan de veilede barna i leken, være deltakende i leken ved behov og observere barna når de leker. Dette er alle kjennetegn på å være en tilrettelegger.

Informant M1 lar leken gå sin gang, han har tillit til barna og observerer fra utsiden. Han setter av tid og gir tillatelse til barna slik at de kan få lekeslås og han skaper rom for barna, noe som ifølge Jensen et al. (2019, s. 5) kjennetegner en dyktig tilrettelegger. Han lar også barna få prøve å løse konflikter selv. Pellis og Pellis (2009, sitert i Eide-Midtsand, 2015, s. 60) påstår at barn med mye erfaring med lekeslåssing vil bli bedre på å løse sosiale problemer. Vi tolker dette som at informant M1 har erfart en gradvis endring i barnas sosiale kompetanse, og med denne kunnskapen velger han å legge til rette ved å la dem prøve selv.

Informant M2 forteller at han forsøker å ha overblikk i leken, og at han trekker seg ut fra leken veldig kjapt om han har sett seg nødt til å gripe inn. Han sier det er fordi han vil at leken skal foregå på barnas premisser. Dette støttes opp av Eide-Midtsand (2015, s. 121) og han legger til at dette gjør at barna lærer sosiale evner og får et godt utbytte av leken. Informant M2 har altså lagd seg selv en plan på hvordan han skal opptre i slike situasjoner, noe som antyder på at han har tilrettelagt for lekeslåssing gjennom å være proaktiv og reflektert. For å få et overblikk i leken regner vi med at det gjøres best gjennom observasjon, i og med at informant M2 sier han ser på barnas kroppsspråk. Som

observatør anerkjenner du leken for barna og viser at leken de holder på med er grei (Storli & Moser, 2018, s. 146).

Informant K2 sier hun aldri ville ha startet lekeslåssing i barnehagen, men hun stopper den ikke tvert heller. Igjen ser vi at gjennom tillatelse legger K2 også til rette for leken i barnehagen. I tråd med de andre informantene sier hun også at hun ikke tillater lekeslåssing inne, men heller ute. Gir man blant annet barna plass nok legger man til rette for at barna kan slippe seg mer fri, og som M2 trekker inn, så oppstår det ofte bra boltrelek på gresshaugen der det er et mykt underlag (Eide-Midtsand, 2015, s. 121).

M1, M2 og K2 sier alle at de har kartlagt barna, at de vet hvem som eventuelt kan håndtere lekeslåssing både med og uten oppsyn. Dette viser igjen at de er gode tilretteleggere (Stetler et al., 2006, s. 14). Informant M2 kan også fortelle om at barna blir delt inn i grupper, basert på kompetanse og ferdighetsnivå, og at han tenker at ingen skal måtte bli med i leken med mindre de vil. Dette vises også i Smith (2009, s. 105) sin studie der de barna som vil lekeslåss er med nettopp fordi de synes det er en morsom lek, og de som er med er gjerne mer fristet av å utøve risikofylt lek (Eide-Midtsand 2015, s. 115). De tre informantene viser også til at gjennom kartlegging og planlegging vet hvem som kan forholde seg til regler, og hvem som eventuelt kan ha vanskeligheter med dette. Dette gjør det tryggere for de involverte barna i leken, og det kan hjelpe leken i å ikke eskalere til ekte slåssing (Storli & Moser, 2018, s. 147). Igjen viser informantene at de har en proaktiv tilnærming til tilretteleggingen.

Vi har også sett at informantene ikke tillater lekeslåssing innendørs, med mindre de er på egnet rom, som for eksempel puterom. Informant K1, som sier hun ikke liker leken og vil helst avbryte den, tillater den til en viss grad når den foregår i trygge omgivelser. Ser man igjen på Jensen et al. (2019, s. 5) sin definisjon av en tilrettelegger, vil man kunne se at K1 legger til rette for leken ved å skape et egnet rom for barna, slik at de kan utøve leken på tryggest mulig måte.

Informant M1 har sammen med resten av personalet i barnehagen blitt enig om hvilke regler man skal ha, i dette eksempelet angående bruken av pinner i uteområdet. Dette bidrar til å skape et godt miljø, både for voksne og barn (Storli, 2018, s. 360), og barna vet bedre og er mer trygge på hvilke regler de må forholde seg til. Han sier han kan tøyse litt på fellesregelen til fordel for barnas interesse, og la barna få bruke pinner hvis han ser det egner seg til leken. Dette argumentet styrkes av (Smith, 2009, s. 102).

6. Avslutning

Denne oppgaven er empirisk, og vi har tatt i bruk kvalitativ metode og brukt semistrukturerte intervju. Vi har intervjuet fire barnehagelærere fra ulike barnehager, hvorav to menn og to kvinner. Ved hjelp av intervju, analyse og teori har vi forsøkt å belyse og å finne svar på problemstillingen:

"Hvilken kunnskap har barnehagelærere om lekeslåssing og hvordan tilrettelegges det for denne type lek blant førskolebarn? Spiller barnehagelærernes holdninger en rolle med tanke på å legge til rette for lekeslåssing?"

Barnehagelærerne har en del kunnskap om lekeslåssing, blant annet om verdien den har for barna og hvilket potensiale den har for barnas motoriske og sosiale utvikling. Allikevel kan det se ut som om en del negative holdninger til leken holder personalet fra å la barna få utøve den mer fritt. Vi har funnet at holdningene til barnehagelærerne varierer og de forteller i hvilken grad barna får drive med lekeslåssing. Menn i barnehagen ser ut til å ha mer positive holdninger til lekeslåssing. Dette kan stamme fra deres egen erfaring med lekeslåssing fra da de selv var barn, ettersom vi har sett at lekeslåssing appellerer i en større grad mot gutter enn til jenter. Det vises også til at samfunnets forventninger til jenter og gutter kan spille en rolle i forhold til deres holdninger.

En av grunnene til at lekeslåssing ikke tilrettelegges for er en frykt for at leken skal eskalere til ekte slåssing, noe vi har sett skjer sjeldnere enn man skulle trodd. Dette er fordi barnehagelæreren ofte kan feiltolke leken som mer voldelig enn den er, spesielt hos kvinnelige barnehagelærere. Andre grunner er at man er redd for at barna skal skade seg eller man er redd for å bli oppfattet som en som oppfordrer til vold og aggresjon.

Våre funn i denne oppgaven viser at de fleste barnehagelærere (og barnehager) kunne, med fordel for barna, tilegnet seg mer kunnskap rundt lekeslåssing. Mer kunnskap kan vise til mer forståelse og en endring i holdninger, som igjen kan bidra til økt tillatelse, tilrettelegging og praktisering av lekeslåssing. Til tross for dette kan det se ut som om lekeslåssing i barnehagen tillates og tilrettelegges for mer enn vi først antok. Vi har en oppfatning om at det legges til rette for lekeslåssing i barnehagen mer enn de ansatte selv er klar over. Leken legges ikke til rette for ved at den settes i gang av barnehagelærerne,

men ved at de heller kartlegger barna, de er proaktive, observerende og de skaper rom, tid og tillatelse for leken i de rette omgivelsene.

Funn gjort i oppgaven betyr for oss som kommende barnehagelærere at vi vil fokusere på å synliggjøre lekens verdi og spre kunnskap til flere ansatte i barnehagen. For at barnehagelærere skal få en mer positiv holdning og tilnærming til lekeslåsing, kunne gjerne barnehagelærerstudiet hatt mer fokus på å belyse lekens verdi.

7. Litteraturliste

Barnehageloven – bhl. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1

Bar-Haim, Y., & Bart, O. (2006). Motor function and social participation in kindergarten children. *Social Development*, 15(2), 296-310. [https://doi.org/10.1046/j.1467-](https://doi.org/10.1046/j.1467-9507.2006.00342.x)

[9507.2006.00342.x](https://doi.org/10.1046/j.1467-9507.2006.00342.x)

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal Akademisk.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Gyldendal Akademisk.

Eaton, W. O., & Enns, L. R. (1986). Sex differences in human motor activity level.

Psychological bulletin, 100(1), 19-28. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.100.1.19>

Eberle, S. G. (2014). The elements of play: Toward a philosophy and a definition of play.

American Journal of Play, 6(2), 214-233. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1023799>

Eide-Midtsand, N. (2015). *Boltrelek og lekeslåssing: større rom i barnehagen og småskolen*. Kommuneforlaget.

Fromberg, D. P., & Bergen, D. (2012). *Play from birth to twelve: Contexts, perspectives, and meanings*. Routledge.

Hagen T. L. & Sandseter E. B. H. (2018). Bevegelseslek i innemiljø. E. B. H. Sandseter, T. L. Hansen. & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3. utg., s. 332 - 344). Gyldendal Norsk Forlag.

Haugen, V. D. (2020). Holdninger blant studenter i barnehagelærerutdanningen til barn med særskilte behov. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 104(04), 416-428. [https://doi-](https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/issn.1504-2987/2020-04-08)

[org.ezproxy.uis.no/10.18261/issn.1504-2987/2020-04-08](https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/issn.1504-2987/2020-04-08)

Jensen, H., Pyle, A., Zosh, J. M., Ebrahim, H. B., Scherman, A. Z., Reunamo, J., & Hamre, B. K. (2019). Play facilitation: The science behind the art of engaging young children.

White paper. <http://hdl.handle.net/10138/305924>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.* Udir.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Lie, E. R. (2016). Kjønn, feminisme og likestilling. I O. A. Kvamme, T. Kvernbekk & T. Strand (Red.), *Pedagogiske fenomener: En innføring.* 377-387.

Lillemyr, O. F. (2011). *Lek på alvor* (3. utg.). Universitetsforlaget.

Parke, R. D., Simpkins, S. D., McDowell, D. J., Kim, M., Killian, C., Dennis, J., Flyr, M. L., Wild, M. & Rah, Y. (2002). Relative contributions of families and peers to children's social development. I P. K. Smith & C. H. Hart (Red.), *Blackwell handbook of childhood social development* (s. 156 - 177). Blackwell Publishers.

Parsons, A., & Howe, N. (2006). Superhero toys and boys' physically active and imaginative play. *Journal of research in childhood education*, 20(4), 287-300.

<https://doi.org/10.1080/02568540609594568>

Sandseter E. B. H. (2018). Det opplevelses- og spenningsøkende barnet. E. B. H. Sandseter, T. L. Hansen. & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse.* (3. utg., s. 54-64). Gyldendal Norsk Forlag.

Sandseter, E. B. H. & Kvalnes, Ø. (2021). *Risikofylt lek - En etisk utfordring.* Universitetsforlaget.

Stetler, C. B., Legro, M. W., Rycroft-Malone, J., Bowman, C., Curran, G., Guihan, M., Hagedorn, H., Pineros, S., & Wallace, C. M. (2006). Role of "external facilitation" in implementation of research findings: a qualitative evaluation of facilitation experiences in

the Veterans Health Administration. *Implementation Science*, 1(1), 1-15.

<https://doi.org/10.1186/1748-5908-1-23>

Storli R. (2018). Bevegelseslek i barnehagens uteområde. E. B. H. Sandseter, T. L. Hansen. & T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen: Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3. utg., s. 345 - 362). Gyldendal Norsk Forlag.

Storli, R. (2021). Children's Rough-and-Tumble Play in a Supportive Early Childhood Education and Care Environment. *Int J Environ Res Public Health*. 18(19).

<https://doi.org/10.3390/ijerph181910469>

Storli, R. & Moser T. (2018). Boltrelek og lekeslåsing i et utviklingsperspektiv. I Glaser, V., Størksen, I. & Drugli, M. B. (Red). *Utvikling, lek og læring i barnehagen - forskning og praksis* (2. utg.). (s. 135 - 149). Fagbokforlaget.

Storli, R. & Sandseter, E. B. H. (2015). Preschool teachers' perceptions of children's rough-and-tumble play (R&T) in indoor and outdoor environments. *Early Child Development and Care*, 185(11-12), 1995-2009.

<https://doi.org/10.1080/03004430.2015.1028394>

Storø, J. (2019). *Du må skrive! - Skrivebok for studenter i barnevern og sosialt arbeid*. Universitetsforlaget.

Smith, P. K. (2009). *Children and Play: understanding children's worlds*. Wiley Blackwell.

Tannock, M. T. (2008). Rough and tumble play: An investigation of the perceptions of educators and young children. *Early Childhood Education Journal*, 35(4), 357-361.

<https://doi.org/10.1007/s10643-007-0196-1>

Thurén, T. (2009). *Vitenskapsteori for nybegynnere* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.

Webster-Stratton, C. (2020). *De utrolige årene - en foreldreveileder for deg med barn i alderen 3-8 år*. Gyldendal Akademisk.

8. Vedlegg

Vedlegg 1

Vil du bli intervjuet til en bacheloroppgave om lekeslåssing?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å forske på lekeslåssing i barnehagen

I dette skrivet gis du informasjon om prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Vi ønsker å forske på lekeslåssing i barnehagen og hvordan/hvorvidt personalet tilrettelegger for lekeslåssing.

Intervjuet vil vare i maks 45 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave.

Problemstillingen for prosjektet vårt er:

Hvilke erfaringer har barnehagelærere med lekeslåssing og hvordan tilrettelegges det for denne type lek blant førskolebarn? Spiller barnehagelærerens holdninger en rolle med tanke på å legge til rette for lekeslåssing?

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. din stilling som barnehagelærer / pedagogisk leder i barnehage.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju. Intervjuet vil vare i maks 45 minutter. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om hva dine tanker som barnehagelærer er rundt lekeslåssing.

Vi vil være to personer til stede for å gjennomføre intervjuet, der en av oss stiller spørsmål og den andre tar notater fra intervjuet / transkriberer på datamaskin.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil kun være meg som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder og i selve bacheloroppgaven.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på min datamaskin, og vil bli slettet etter at prosjektet er avsluttet.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 04.01.2023. Ved prosjektslutt vil alle personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger, Institutt for barnehagelærerutdanning, ved student Marius Waldeland eller Vetle Jørgensen Hopsdal
- email: mariuswaldeland@gmail.com , vetle.hopsdal@gmail.com

Vennlig Hilsen,

Marius Waldeland & Vetle Jørgensen Hopsdal

Vedlegg 2

Denne originalen gis til studenten, som tar vare på den. Informanten har mottatt en kopi av informasjonsskrivet i epost i forkant av intervjuet.

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om deltagelse i prosjektet bacheloroppgave om lekeslåssing og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 01.04.2023.

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

.....

.....

...

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3

Intervjuguide

Takk for at du vil la deg bli intervjuet av oss og hjelpe oss med bacheloroppgaven.

Vi har ikke tillatelse til å ta opp lyd, derfor vil én av oss transkribere på datamaskin underveis. Dokumentet blir anonymisert og slettet etter bacheloroppgaven er fullført. Du kan til enhver tid velge å ikke svare eller avbryte intervjuet. Du kan også velge i ettertid å trekke din deltagelse.

Vi forventer at intervjuet vil ta ca 45 min uten pause. Har du noen spørsmål før vi starter?

Intervjuet vil bli en del av vår datainnsamling til bacheloroppgaven vår, der tema er lekeslåssing i barnehagen.

Informant: Kjønn: Alder: Stilling:

1. Hvor lenge har du jobbet som barnehagelærer / pedleder?

Har du arbeidet på ulike avdelinger, stor / liten? Hvor lenge?

Hvor lenge har du hatt nåværende stilling?

2. Hva legger du i begrepet lek? Kan du beskrive i grove trekk hvilke typer lek dere ser mye av inne og ute i barnehagen? Har du eksempler på organisert lek/frilek i ute/inne området.

3. Hva anser du som lekeslåssing? Er det et begrep du er kjent med? Hva legger du i begrepet?

4. Opplever du at lekeslåssing finner sted i barnehagen, når oppstår det? Kan du fortelle om en spesifikk situasjon der lekeslåssing oppstod?

5. Når det oppstår, hvordan forholder du deg til lekeslåssing? (stopper du, motiverer du, engasjert)

6. Hvilke egne tanker har du rundt lekeslåssing? Positiv / negativ?

7. Har du noen gang endret holdninger / atferd til praktisering av lekeslåssing? Eventuelt før og etter utdanning / erfaring / kompetanse? (kan du gi et eksempel på endring?)

8. Fra ditt ståsted opplever du at lekeslåssing er en type lek som blir verdsatt av personalet i barnehagen? Har du selv erfart ulike holdninger blant personalgruppen? (eksempler, konkrete beskrivelser?)

9. Har du noen tanker / meninger om hvorfor lekeslåssing verdsettes / verdsettes ikke?

10. Hvordan stiller barna seg til lekeslåssing? (Viser de interesse for denne typen lek? Er det forskjell på gutter og jenter? Er det noe alle barna får ta del i (aggresjon, tilbakeholden)?)

11. Tenker du at lekeslåssing er noe barnehagen skal legge til rette for? (Ser du noen utfordringer med denne type lek?)

Hvorfor/hvorfor ikke

(Hvis ja:) Hvordan mener du man kan legge til rette for lekeslåssing?

12. Hva mener du er voksenrollen under lekeslåssing? (passiv, deltakende, veiledende)

13. Hvilke erfaringer har du selv til lekeslåssing fra egen barndom? (fortell, historie)

Er det noe du har tenkt på under intervjuet som viktig, som du nå ønsker å legge til?

Kan vi kontakte deg igjen hvis noe er uklart eller hvis vi finner noe som burde utdypes?

Takk for din tid!